

innan, beflygda, af Malax den 13 Martii 1769.

Erich Jacobson Loger. Johan Gabrielson Bredben.
 Johan Gabrielson Bredben. Mustil Bred. Alvar Nilsson. Jof. Knutson.
 Jof. Nilsson. Mattil Nilsson. Mäster Nyman. Olof Nilsson.
 Nilsen Nilsson. Erik Nilsson Loger. Jof. Nilsson.

År 1723, den 16 Januarii och följande dagar.
 Ting i Malax, sidan 20.
 Johan Matsson från YM anholder om frihet på ½ mantal Äre, där fienden uppbärnt 9 hus. De som finns kvar är alla mycket gamla och oförfädda. Åkrarna ligger i 8 års lunda. Bonden äger allenast 1 sto, 1 ko, 1 quiga och 2 får. Behöfver 5 års frihet.

År 1723, den 12 och 13 Augusti.
 Ting i Malax, sidan 421.
 Det rannsakades om löst folk och husfolk. Länsman hade en lista på sådana som var gamla och oförfögna att tjäna på något hemman.

En Anders Olofsson som kommit med hustru och barn från Ångermanland sitter inlyst i Övermalax.
 Landshövdningen i Wästerås år 1722 förhåller sig om heter Jon Larson att fara hit Övermalax och se till att barnen räddas i Rysk fångenskap. Jon Larson har inlyst sig nemast i Kläckarens hus. Dessa bägge ämnas att befoga sig till deras födelseorter så att de inte besvärar socknen.

År 1724, den 9 Januarii. Ting i Malax, sidan 5.
 Erich Jacobson i ÖM berättar att han 1714 en sommaren såmt något gods till Stockholms med sin granne Händrich Thomasson, för försäljning. När Händrich om hösten vid sin hemkomst och Swartöö den hade han av frukten för fienden som då var i landet gömt 4 plåtar i sjön. Erich hade inte fått tillbaka plåtarna. Händrich svarar att han gömt Erichs plåtar vid en sten. Trots att han sökt noga har han inte hittat dem. Händrich har gott "vitzord" och lovar befria sig med od. Med det var kländren nöjd. (Plåtar = pengar)

--- Utdrag ur Vardagsliv av Berit Björklund.

Seden att skriva eller snida ägarmärke har varit gängse i våra socknar sannolikt i långliga tider. Särskilt i redskap och verktyg har bönderna skurit in sina bomärken men också under botten av mått, tinor, byttor, sälar och klärnor. Något enstaka föremål av sådant slag från 1600-talet finns bevarat. Flera från 1700-talet har undgått tidens tand, och de flesta är givna vis från 1800-talet.

--- Utdrag ur Helge Granholms text om bomärken

Sannolikt har man i Malax använt bomärken på ägodelar redan på 1500-talet och kanske ännu tidigare. I Brinkens museum finns en krutdosa med initialerna I.D.SMED Anno 1 1601 och bomärke. Det finns mycket få föremål bevarade i Malax från denna tid. Krutdosan är det äldsta kända föremålet med bomärke. I kyrkans långfarstu finns målningarna av apostlarna, som kyrkoherde Tomas Arenius beställde och bekostade år 1689. Från 1700-talet finns många föremål och handlingar med bomärken.

--- Utdrag ur Siri Hagbacks förord till bomärken

Färmens bilder. Svartvita bilden visar Vilhelm och Elis Gulholm som hanvar 1939 i Hanåklaret, Långlämsen, Malax. Foto Holger Gulholm. Färgbilder (som återfinns i inlagan) och layout: Göran Strömfors. Bilderna finns i Malax museiförenings bildarkiv.

ISBN 978-952-67317-4-2

Husbönder och bomärken

Malax museiförening

Berit Björklund

HUSBÖNDER OCH BOMÄRKEN

Berit Björklund
 Helge Granholm
 Siri Hagback
 Kent Söderholm

Om husbönder i Övermalax, Yttermalax och Wargö (Bergö) från 1548 till 1736, samt om bomärken i Övermalax (Överbyn), Yttermalax (Ytterbyn), Bergö och Norra Pörtom främst under 1700- och 1800-talen.

Malax museiförening
 Lokal- och regionhistoriska bidrag 17

HUSBÖNDER OCH BOMÄRKEN

164 sidor, ca 170 färgbilder, stort format 21x 29,7 cm. Pris 25 euro.

Säljs på Hembygdsgdagen 13 juli, vid Brinkens museum och Kvarkens båtmuseum under sommarens öppethållning samt i ortens banker.

Boken kan också fås av gunnel.smulter@malax.fi samt av Siri Hagback och Kerstin Hägen.

Malax museiförening rf